

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 25CoP/23/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2118204716
Dátum vydania rozhodnutia: 30. 04. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Ľubica Spálová
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2019:2118204716.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedníčky senátu: JUDr. Ľubica Spálová a sudcov: JUDr. Martina Valentová a Mgr. Lucia Mizerová, vo veci starostlivosti súdu o maloleté dieťa: F. K., nar. XX.X.XXXX, adresa ako matka, v konaní zastúpené procesným opatrovníkom: Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Trnava, so sídlom Trnava, J. Bottu 4, dieťa rodičov - matky: A. M., nar. XX.X.XXXX, adresa K., S. XXXX/XX, t. č. M., B. XX a otca: N. K., nar. X.X.XXXX, adresa N., D., C.. M. XXXX/XX, o návrhu matky na zvýšenie výživného, na odvolanie otca proti rozsudku Okresného súdu Trnava č. k. 13P/5/2018-60 zo dňa 13.7.2018, t a k t o

rozhodol:

- I. Odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie **p o t v r d z u j e**.
- II. Žiaden z účastníkov **n e m á** nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

o d ô v o d n e n i e :

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie výrokom I. zvýšil výživné otca na maloletú F. s účinnosťou od 1.6.2018 zo sumy 70,- Eur na sumu 100,- Eur mesačne, s tým, že otec je výživné povinný platiť vždy do 15. dňa v mesiaci vopred k rukám matky; výrokom II. povolil otcovi splácať nedoplatok na zročnom výživnom za obdobie od 1.6.2018 do 30.6.2018 v sume 30,- Eur v mesačných splátkach po 10,- Eur spolu s bežným výživným k rukám matky počnúc mesiacom nasledujúcim po právoplatnosti rozsudku s tým, že v prípade omeškania sa s plnením čo i len jednej splátky, stane sa splatným celý dlh; výrokom III. súd rozhodol, že týmto mení rozsudok Okresného súdu Nové Zámky č.k. 16P/62/2012-251 zo dňa 21.11.2013 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Nitre č.k. 7CoP/11/2014-293 zo dňa 29.5.2014 v časti výšky bežného výživného otca na maloletú F. a výrokom IV. rozhodol, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.

2. Rozhodnutie súd prvej inštancie odôvodnil právne aplikáciou ust. § 26, § 62 ods. 1, 2, 4 a 5, § 75 ods. 1, § 77 ods. 1, § 78 ods. 1 a 3 Zákona o rodine, ako aj ust. § 2 ods. 1, zák. č. 161/2015 Z. z. Civilný mimosporový poriadok (ďalej len „CMP“) a ust. § 217 ods. 1 a § 121, § 232 ods. 2 až 4 zák. č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“). Na základe vykonaného dokazovania dospel k záveru, že návrh matky na zvýšenie výživného je dôvodný, nakoľko od poslednej úpravy výživného rozsudkom Okresného súdu Nové Zámky č.k. 16P/62/2012-251 zo dňa 21.11.2013 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Nitre č.k. 7CoP/11/2014-293 zo dňa 29.5.2014 došlo k podstatnej zmene pomerov na strane maloletej, ako aj na strane otca, ktorá zmena odôvodňuje zmenu výšky vyživovacej povinnosti otca na maloletú. K podstatnej zmene pomerov na strane maloletej prišlo jednak z dôvodu uplynutia cca štyri a pol roka od poslednej úpravy, čím došlo k fyzickému nárastu maloletej a k zvýšeniu nákladov na jej stravu, hygienické potreby, oblečenie, kultúru a školu. V záujme zabezpečenia potrebnej výživy maloletej preto bolo, aby sa na nej podieľal otec vo zvýšenej miere ako len v sume 70 Eur mesačne. Súd pritom za odôvodnené priemerné predpokladané mesačné náklady na maloletú považoval celkovo sumu cca

199,- Eur mesačne (strava 105,- Eur mesačne /3,50,- Eur na deň x priemerných 30 dní/, oblečenie a obuv 20,- Eur, hygiena 5,- Eur, školské potreby 10,- Eur, telefón 9,- Eur, kultúra a záujmy 10,- Eur, náklady na bývanie 40,- Eur), ktoré náklady súd považoval za minimálne. Na strane matky súd podstatnú zmenu pomerov nezistil. Podstatnú zmenu pomerov však súd zistil na strane otca, ktorého priemerný čistý mesačný príjem sa v porovnaní s obdobím poslednej úpravy výživného zvýšil zo sumy 423,35 Eur na sumu 556,12 Eur, čo predstavuje rozdiel vo výške 132,77 Eur. Manželka otca je zamestnaná a jej čistý mesačný príjem predstavuje 612,25 Eur. Otec býva v byte spolu so svojou novou manželkou a jej synom, kde mesačné náklady na bývanie predstavujú 280,69 Eur (nájomné 145,- Eur, električka 20,- Eur, plyn 23,- Eur, odpadky 7,66 Eur, daň za nehnuteľnosť 1,12 Eur, televízia vo výške 16,31 Eur, poisťka na byt 32,60 Eur, splátka na práčku a chladničku vo výške 35,- Eur,), po rozdelení na 3 osoby v domácnosti je to 93,56 Eur na osobu. Ďalej platí poisťku na auto 22,- Eur, životnú poisťku 23,54 Eur a garáž 33,- Eur, ostatné výdavky ako výdavky na lieky prípadne benzín vo výške 100 - 120 Eur mesačne však otec nepreukázal. Súd uzavrel, že podľa ustálenej súdnej praxe je možné postihnúť príjem rodiča približne v rozsahu 20% - 25% na plnenie všetkých jeho vyživovacích povinností. Keďže preukázaný príjem otca predstavuje sumu 556,12 Eur mesačne (z ktorého príjmu 20% predstavuje sumu 111,22 Eur a 25% sumu 139,03 Eur), výška výživného 100 Eur mesačne určená súdom potom nedosahuje ani výšku takto určeného rozsahu (t. j. 17,98 % čistého mesačného príjmu otca). Súd zdôraznil, že zákonodarca pri úprave vyživovacej povinnosti rodičov zvyšuje mieru rodičovskej zodpovednosti tým, že v ust. § 62 ods. 5 Zákona o rodine upravuje, že potreby rodiča môžu byť uspokojené až následne, keď rodič splní svoju vyživovaciu povinnosť a prispeje v dostatočnej miere na potreby dieťaťa. Rodič je teda povinný korigovať svoje potreby tak, aby mohol zabezpečiť svojim deťom, ku ktorým má zákonnú vyživovaciu povinnosť výživné v čo najväčšom rozsahu, preto súd nie je viazaný všetkými výdavkami uvádzanými povinným rodičom. K obrane otca, ktorý uviedol, že by na maloletú veľmi rád platil vyššie výživné, no bohužiaľ si to nemôže dovoliť, súd uviedol, že otec maloletej si neuvedomuje prioritu svojej vyživovacej povinnosti k maloletej pred vlastnými životnými nákladmi. Výživné má prednosť pred inými výdavkami rodičov. Pri skúmaní schopností, možností a majetkových pomerov povinného rodiča súd neberie do úvahy výdavky povinného rodiča, ktoré nie je nevyhnutné vynaložiť, preto súd do úvahy nebral výdavky otca na životné poisťky, garáž, internet, benzín, okuliare, doplatok k dôchodku jeho otca, prípadne telefón a pod., pričom nepreukázané náklady na benzín vo výške 100 - 120 Eur súd ani nepovažoval za dôvodné, nakoľko otec pracuje v mieste svojho bydliska a pre realizáciu styku s maloletou môže používať prostriedky hromadnej dopravy. Zvýšenie výživného o 30,- Eur mesačne teda považoval súd za primerané, predovšetkým s poukazom na zvýšenie príjmu otca od poslednej úpravy výživného o 132,77 Eur. Výživné pre maloletú súd potom zvýšil odo dňa podania návrhu na súd dňa 1.6.2018, nakoľko k podstatnej zmene pomerov prišlo už pred podaním návrhu, hoci matka podala návrh až neskôr. Deň splatnosti výživného ponechal súd na 15. dňa v mesiaci. Zároveň súd určil nedoplatok na zročnom výživnom za obdobie od 1.6.2018 do 30.6.2018 v sume 30,- Eur, ktorý povolil otcovi splácať v splátkach vo výške 10,- Eur mesačne spolu s bežným výživným pod hrozbou straty výhody splátok. Napokon súd zmenil rozsudok Okresného súdu Nové Zámky č.k. 16P/62/2012-251 zo dňa 21.11.2013 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Nitre č.k. 7CoP/11/2014-293 zo dňa 29.5.2014 v časti výšky bežného výživného otca na maloletú F..

3. O náhrade trov konania súd rozhodol v zmysle § 52 CMP tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania, nakoľko v mimosporových konaniach je v zásade vylúčený nárok na náhradu trov konania, pričom súd nezistil naplnenie žiadnej z výnimiek upravených v ustanovení § 53 a nasl. CMP.

4. Proti tomuto rozsudku podal odvolanie otec maloletej a žiadal, aby odvolací súd napadnutý rozsudok zmenil tak, že výživné pre maloletú sa zvýši len na sumu 85,- Eur mesačne. Dôvodil, že kým on predložil v lehote všetky dokumenty ohľadom svojich a manželkiných príjmov a výdavkov a výdavkov na jej syna, matka si túto povinnosť v stanovenej lehote nesplnila, súd jej musel uložiť pokutu, ktorú jej však vzápätí odpustil. Ako výdavky na maloletú matka uviedla: botasky v cene 13,- Eur, čo však nie sú každodenné náklady; knihy do školy 35,- Eur, čo je jednorazový poplatok za celý rok; ZRPŠ vo výške 15,- Eur, čo je tiež jednorazový poplatok za celý školský rok; kredit vo výške 9,- Eur, avšak maloletá nemá vlastný telefón a týmto matka klamala súd; hygienické veci 5,- Eur, avšak maloletá nemá u matky vlastný sprchový gél, šampón, antiperspirant, dokonca ani umývanie zubov nie je pre nich dôležité; spodné prádlo vo výške 10,- Eur mesačne, čo je príliš vysoká suma na každý mesiac, maloletá má pritom prádlo po matke, ktoré je pre ňu veľké, často znečistené a nevhodné pre 11-ročné dievča, z hľadiska hygieny málo priepustné. Podľa maloletej všetko ošatenie a obuv dostávajú od „nejakej tety,“ je často obnosené a nevhodnej veľkosti. Otec uviedol, že ak majú obaja rodičia prispievať rovnakým podielom na vývoj a výživu maloletej, mala by matka preukázať, že prispieva na maloletú rovnakou sumou ako otec. Všetko

oblečenie, obuv i spodné prádlo má maloletá po niekom, nechodí na žiadne platené krúžky, ani na obed v školskej jedálni, dokonca ani na výlety, ktoré stoja pár Eur (napr. výlet do Rakúska stál 14,- Eur, maloletá bola jediná z triedy, ktorú matka na výlet nepustila), divadelné predstavenia v hodnote 2,- Eur nebola ani v škole v prírode. Otec pritom matke navrhoval, že maloletej nejaký výlet zaplatí, pričom ona odmietla so slovami „nemusíš, daj mi peňáze.“ Maloletej v škole veľakrát chýbajú školské pomôcky, ktoré jej matka nie je ochotná dokúpiť (minulý školský rok nemala ani peračník, perá, ceruzky, fixky, farebné ceruzky, geometrické pomôcky, pokým jej to otec nedokúpil). Vzhľadom na to, že manželka otca má približne rovnako starého syna, otec vie, že so sumy 100,- Eur mesačne, by maloletá mohla mať nové ošatenie, obuv, mohla by sa zúčastniť všetkých akcií, ktoré škola ponúka, chodiť na platené krúžky, mala by denne teplú stravu a nie polotovary a fastfoody, čo neprispieva k riadnemu vývoju dieťaťa. Podľa otca je hlavným dôvodom zvýšenia výživného pre maloletú, aby sa otec nemohol dostať na styk s maloletou. Otec preto nesúhlasí so zvýšením výživného na sumu 100,- Eur mesačne, súhlasil by so sumou 85,- Eur mesačne, viac mu jeho finančná situácia nedovoľuje. Inak výživné nie je v prospech maloletej, ale jej matky a jej rodiny. Pokiaľ súd poukázal na to, že za účelom styku s maloletou má otec používať MHD, otec uviedol, že podľa cestovných poriadkov by musel za maloletou cestovať v priemere 2,5 až 3 hodiny tam a rovnaký čas aj späť, ktorý čas by inak mohol využiť s maloletou. Pretože je otec zamestnaný na 12-hodinové zmeny, je pre neho nereálne takouto formou cestovať, pre maloletú by sa nemohol dostať na čas podľa rozsudku.

5. Procesný opatrovník maloletej samostatný odvolanie nepodal, k odvolaniu otca sa písomne vyjadril pričom uviedol, že zvýšenie výživného je v záujme maloletého dieťaťa, preto odporúča odvolaciemu súdu napadnutý rozsudok v celom rozsahu potvrdiť.

6. Matka odvolanie nepodala. K odvolaniu otca vo svojom písomnom vyjadrení uviedla, že s odvolaním nesúhlasí, nakoľko otec zavádza súd. Otec žije nadštandardný život, má prenajatú garáž, platí si životné poisťky. Finančne podporuje nevlastného syna, ktorý má biologického otca, ktorý na maloletého platí stanovené výživné. Výdavky na maloletú sa pritom matke zvýšili, nakoľko chodí do 6. triedy. Matka teda žiadala, aby otcovi bolo stanovené platiť výživné vo výške 100,- Eur mesačne.

7. Otec v písomnom vyjadrení k vyjadreniu matky uviedol, že matka uvádza nepravdivé vyjadrenia. S manželkou nevedú nadštandardný život, bývajú v paneláku v 3-izbovom byte, majú základné vybavenie bytu, nevlastnia žiaden veľký majetok. Garáž má otec prenajatú z dôvodu, že už dvakrát mal auto poškodené, chráni teda iba svoj majetok. Auto je pre neho dôležité, nakoľko musí pre dcéru ďaleko cestovať a hromadnou dopravou by to bolo nemožné. Životná poisťka nie je nadštandard, má ju každý človek, ktorému záleží na sebe a svojej rodine. Matka by maloletej mala tiež platiť životnú poisťku. Okrem toho otec už dvakrát bojoval o život a keby sa mu niečo stalo, vie maloletú na chvíľu zabezpečiť. Otec tiež nesúhlasí s vyjadrením matky, že finančne podporuje syna svojej manželky. Manželka je zárobkovo činná a syna si vie uživiť sama, okrem toho jej jeho otec prispieva výživným v sume 50,- Eur mesačne. Dokonca sa stáva, že ona musí otcovi pomôcť finančne, pretože otec má veľa výdavkov. Otec má za to, že náklady na maloletú sa vôbec nezvyšovali. Maloletá mala o niečo vyššie náklady pri prestupe na druhý stupeň, určite však nie pri nástupe do šiestej triedy. Matka podala návrh na zvýšenie výživného pred nástupom maloletej do 5. ročníka, ale návrh stiahla bez udania dôvodu a tvrdila, že sa jej zvýšili náklady na maloletú, to isté tvrdí aj teraz, čo otec považuje za špekulatívne. Keď sa otec matky pýtal, čo maloletá potrebuje, povedala mu, aby sa nestaral a dal jej peniaze. Otec tento školský rok zabezpečil maloletej školskú tašku, školské dosky, fľašu na pitie a iné veci. Dcéra totiž mala veci v dezolátnom stave a musela sa za ne v škole hanbiť. Ošatenie matka dcére nikdy nekupuje, dostáva ho od nejakej pani, matka preto súd zavádza. Otec pritom maloletej zabezpečuje oblečenie i obuv u neho doma, nakoľko jej matka nič k nemu nedáva. Otec nesúhlasí, aby mala matka na maloletú zvýšené výživné, pretože on nemá dosť financií na zaplatenie vyššieho výživného. Aj keď by rád prispieval vyššou sumou, má za to, že matka si zvýšenie výživného žiadala z dôvodu, aby on dcéru nenavštevoval, ako určil súd, pretože vie, že ak bude výživné zvýšené, nebude môcť chodiť pre maloletú. Preto otec žiada, aby súd tento návrh matky zamietol, pretože hoci maloletá má nárok na zvýšenie výživného, otec na to nemá financie.

8. Matka podala k vyjadreniu otca písomné vyjadrenie, v ktorom uviedla, že s ním nesúhlasí, pretože otec má finančné prostriedky na to, aby prispieval na dcéru sumou 100,- Eur mesačne. Maloletá je žiačkou 6. ročníka, preto sa zvýšili jej výdavky. Otec má pritom dostatočný príjem na platenie výživného v tejto sume. Začal si tiež privyrábať aj na E. W. v N. v N. D. a k tomu má ešte príjem ako ošetrovateľ na gynekológii. Má tiež dostatok prostriedkov na to, aby si platil garáž, preto matka trvá na svojom návrhu.

9. Otec podal ďalšie písomné vyjadreniu k vyjadreniu matky a uviedol, že matka je voči nemu zaujatá, nevie si usporiadať život a neustále spomína, že dcéra je žiačkou 6. ročníka a zvýšili sa jej výdavky. Podľa otca sa výdavky na školopovinné dieťa rapídne zvyšujú prestupom na 2. stupeň, t. j. nástupom do 5. ročníka, pričom matka pôvodný návrh pri prestupe dcéry na 2. stupeň stiahla a novú podala až pri nástupe do 6. ročníka. Dcéra pritom nenavštevovala školskú jedáleň, ani žiadne platené krúžky, nezúčastňovala sa školských výletov. Nie je pravda, že matka dcéru kupuje spodné prádlo v hodnote 10,- Eur mesačne, maloletá nosí spodné prádlo po matke, oblečenie a obuv dostáva od iných ľudí. Tvrdila, že dcéru dobíja kredit, ale dcéra vlastný telefón nemá. Pretože matka nežije s otcom dlhodobo v spoločnej domácnosti, nemôže mať vedomosť o tom, čo otca zruinuje a čo nie, nemôže vedieť, na čo všetko otec potrebuje financie a teda nemôže tvrdiť, akou sumou by mal otec prispievať na dcéru. Otec musí zo svojho príjmu sám vyžiť, zabezpečiť svojho chorého otca, prostriedky na bývanie a pre svoju rodinu. K tvrdeniu matky, že otec vykonáva prácu na E. W. otec uviedol, že H. N. D. E. W. nemá, má L. W. X. C., tam otec pracoval na dohodu od augusta do decembra, nakoľko na L. W. bol nízky počet B. a mali teda možnosť privyrobiť si jednou, či dvomi službami, pričom to nie je stála zárobková činnosť a ani dlhodobá práca, bola to práca na záskok kolegov. Na X.-W. K. majú husté služby z dôvodu nedostatku kolegov, preto by ani nebolo možné, aby otec vykonával okrem toho ešte nejakú inú prácu. Matka zvýšením výživného sleduje, aby otec dcéru navštevoval čo najmenej, o čom sa mnohokrát vyjadrila. Výživné matka používa na vlastné potreby a nie na potreby a výživu dcéry. Garáž otec používa na ochranu vlastného majetku, nakoľko mal viackrát poškodené vozidlo. Tak vysoké výživné si otec nemôže dovoliť platiť, matka sa pritom o maloletú riadne nestará, zanedbáva jej hygienu ako aj jej učenie a prípravu do školy. Otec uviedol, že je ochotný platiť výživné sumou 100,- Eur mesačne, i keď mu to dá veľa úsilia a málo možností, vyššie výživné však už platiť nevie. Viac by mu vyhovovalo platiť výživné v sume 85,- Eur, nakoľko musí merať dlhú cestu tri víkendy v mesiaci. Otec tiež žiada súd, aby matke uložil povinnosť preukazovať, že dané výživné používa na maloletú dcéru a nie na vlastné potreby, i keď matka bude súdu preukazovať tieto požiadavky fiktívne a klamstvami.

10. Procesný opatrovník k písomným vyjadreniam matky a otca uviedol, že sa pridrižiava svojho predchádzajúceho vyjadrenia.

11. Ďalšie písomné vyjadrenia účastníkov v odvolacom konaní podané neboli.

12. Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 34 CSP), po zistení, že odvolanie bolo podané včas (§ 362 ods. 1 CSP), oprávneným subjektom - účastníkom, v ktorého neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 359 CSP), proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie, proti ktorému zákon odvolanie pripúšťa (§ 355 ods. 1 CSP), po skonštatovaní, že podané odvolanie má zákonné náležitosti (§ 127 a § 363 CSP) a že odvolateľ použil zákonom prípustné odvolacie dôvody (§ 365 ods. 1 písm. f/ a h/ CSP v spojení s § 62 ods. 1 CMP), preskúmal napadnuté rozhodnutie bez viazanosti rozsahom (§ 65 CMP) a dôvodmi odvolania (§ 66 CMP), s prihliadnutím na prípadné vady konania iba ak by mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, ktoré ale nezistil (§ 67 CMP), bez potreby zopakovania alebo doplnenia dokazovania (§ 68 CMP), postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario), keď miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku bolo oznámené na úradnej tabuli a na webovej stránke súdu minimálne 5 dní pred jeho vyhlásením (§ 219 ods. 3 CSP) a dospel k záveru, že odvolanie otca je nedôvodné, preto odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie podľa § 387 ods. 1 a 2 CSP ako vecne správny potvrdil.

13. Predmetom prieskumu odvolacieho súdu, ktorý v danom prípade nie je viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania, bolo posúdiť, či súd prvej inštancie rozhodol vecne správne, keď výživné otca pre maloletú zvýšil z doterajšej sumy 70,- Eur na sumu 100,- Eur mesačne ako odôvodnené potrebami maloletej, ako aj možnosťami a schopnosťami otca, v súvislosti so zvýšením výživného rozhodol o zmene posledného rozhodnutia o výživnom pre maloletú F., rozhodol o nedoplatku otca na zročnom výživnom a o náhrade trov konania. Preskúmaním napadnutého rozsudku ako aj obsahu spisového materiálu dospel odvolací súd k záveru, že súd prvej inštancie dospel v danom prípade k správnym skutkovým zisteniam a vec aj správne právne posúdil.

14. Pretože odvolací súd preberá súdom prvej inštancie zistený skutkový stav pokiaľ ide o preukázané skutočnosti právne rozhodné pre rozhodnutie o zvýšení výživného pre mal. F. a pretože v celom rozsahu zdieľa i jeho právny záver vo veci, pričom sa v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, s poukazom na ust. § 387 ods. 2 CSP odvolací súd konštatuje správnosť jeho

dôvodov a odkazuje na výstižné, správne, presvedčivé a v relevantnom vyčerpávajúce odôvodnenie písomného vyhotovenia preskúmaného rozsudku. Odvolací súd nenachádza dôvod, pre ktorý by sa mal od skutkových alebo právnych záverov súdu prvej inštancie odchýliť a nemôže preto dať za pravdu odvolateľovi. Na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia dopĺňa už iba nasledovné:

15. V čl. 18 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa je zakotvená zásada, že obaja rodičia majú spoločnú zodpovednosť za výchovu a vývoj dieťaťa.

16. V čl. 24 Charty základných práv Európskej únie ods. 2 je zakotvené, že pri všetkých opatreniach prijatých orgánmi verejnej moci alebo súkromnými inštitúciami, ktoré sa týkajú detí, sa musia v prvom rade brať do úvahy najlepšie záujmy dieťaťa.

17. V zmysle čl. 41 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky starostlivosť o deti a ich výchova je právom rodičov; deti majú právo na rodičovskú výchovu a starostlivosť.

18. Podľa čl. 3 Dohovoru o právach dieťaťa záujem dieťaťa musí byť prvoradým hľadiskom akejkoľvek činnosti týkajúcej sa detí nech už uskutočňovanej verejnými alebo súkromnými zariadeniami sociálnej starostlivosti, súdmi, správnymi alebo zákonodarnými orgánmi.

19. V zmysle čl. 5 Zákona o rodine, záujem maloletého dieťaťa je prvoradým hľadiskom pri rozhodovaní vo všetkých veciach, ktoré sa ho týkajú. Pri určovaní a posudzovaní záujmu maloletého dieťaťa sa zohľadňuje najmä a) úroveň starostlivosti o dieťa, b) bezpečie dieťaťa, ako aj bezpečie a stabilita prostredia, v ktorom sa dieťa zdržiava, c) ochrana dôstojnosti, ako aj duševného, telesného a citového vývinu dieťaťa, d) okolnosti, ktoré súvisia so zdravotným stavom dieťaťa alebo so zdravotným postihnutím dieťaťa, e) ohrozenie vývinu dieťaťa zásahmi do jeho dôstojnosti a ohrozenie vývinu dieťaťa zásahmi do duševnej, telesnej a citovej integrity osoby, ktorá je dieťaťu blízkou osobou, f) podmienky na zachovanie identity dieťaťa a na rozvoj schopností a vlôh dieťaťa, g) názor dieťaťa a jeho možné vystavenie konfliktu lojality a následnému pocitu viny, h) podmienky na vytváranie a rozvoj vzťahových väzieb s obidvomi rodičmi, súrodencami a s inými blízkymi osobami, i) využitie možných prostriedkov na zachovanie rodinného prostredia dieťaťa, ak sa zvažuje zásah do rodičovských práv a povinností.

20. Podľa § 62 ods. 1, 2, 4 a 5 Zákona o rodine, plnenie vyživovacej povinnosti rodičov k deťom je ich zákonná povinnosť, ktorá trvá do času, kým deti nie sú schopné samy sa živiť (ods. 1). Obaja rodičia pritom prispievajú na výživu svojich detí podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov. Dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni rodičov (ods. 2). Pri určení rozsahu vyživovacej povinnosti súd prihliada na to, ktorý z rodičov a v akej miere sa o dieťa osobne stará. Ak rodičia žijú spolu, prihliadne súd aj na starostlivosť rodičov o domácnosť (ods. 4). Výživné má pritom prednosť pred inými výdavkami rodičov a pri skúmaní schopností, možností a majetkových pomerov povinného rodiča, súd neberie do úvahy výdavky povinného rodiča, ktoré nie je nevyhnutné vynaložiť (ods. 5).

21. Podľa § 75 ods. 1 Zákona o rodine, pri určení výživného prihliadne súd na odôvodnené potreby oprávneného, ako aj na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného. Na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného prihliadne súd aj vtedy, ak sa povinný vzdá bez dôležitého dôvodu výhodnejšieho zamestnania, zárobku, majetkového prospechu; rovnako prihliadne aj na neprímerané majetkové riziká, ktoré povinný na seba berie.

22. Podľa § 78 ods. 1 a 3 Zákona o rodine, dohody a súdne rozhodnutia o výživnom možno zmeniť, ak sa menia pomery. Okrem výživného pre maloleté dieťa je zmena alebo zrušenie výživného možné len na návrh (ods. 1). Pri zmene pomerov sa vždy prihliadne na vývoj životných nákladov (ods. 3).

23. Podľa § 121 CMP, rozsudky o úprave výkonu rodičovských práv a povinností a výžive maloletých a o priznaní, obmedzení alebo o pozbavení rodičovských práv a povinností alebo o pozastavení ich výkonu možno zmeniť alebo zrušiť aj bez návrhu, ak sa menia pomery.

24. Podľa § 217 ods. 2 CSP, ak ide o opakujúce sa dávky alebo splátky, možno uložiť povinnosť i na plnenie dávok alebo splátok, ktoré sa stanú splatnými až v budúcnosti.

25. Pri rozhodovaní o zmene výživného v zmysle citovaných ustanovení Zákona o rodine je nevyhnutné previesť porovnanie okolností dôležitých pre určovanie výživného tak v dobe skoršieho ako i nového rozhodovania, a to na základe spoľahlivých a úplných výsledkov dokazovania. Je pritom potrebné prihliadnuť ku všetkým okolnostiam, ktoré by mohli odôvodniť zmenu výživného, ak sa závažnejším spôsobom prejavia v pomeroch účastníkov v porovnaní s ich pomermi v čase vyhlásenia predchádzajúceho rozsudku. Zmena pomerov pritom môže byť odôvodnená buď subjektívne okolnosťami na strane povinného, resp. oprávneného, alebo objektívne napríklad vývojom životných nákladov. V zmysle valorizačnej klauzuly obsiahnutej v § 78 ods. 3 Zákona o rodine, už vývoj životných nákladov je objektívnou okolnosťou, ktorá sama osebe môže odôvodniť zmenu výšky výživného. Zmena výšky výživného je pritom možná najskôr od času, keď došlo k zmene pomerov.

26. Z vyššie citovaných ustanovení zákona vyplýva, že konkrétna výška výživného je ovplyvňovaná faktormi jednak na strane výživou oprávneného, jednak na strane povinného. Na strane oprávneného dieťaťa je potrebné skúmať jeho skutočné odôvodnené potreby s ohľadom na zákonnú mieru povinnosti rodiča, ktorá je daná tým, že dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni svojich rodičov. Oprávnené potreby pritom nezahŕňajú iba stravovanie, ale sú dané širšie jednak potrebami bytovými, odevnými, zdravotnými, kultúrnymi a závisia predovšetkým od veku, zdravotného stavu, schopností žiť sa sám, schopností starať sa o seba a podobne. Medzi odôvodnené potreby nepatria len pravidelné mesačné výdavky, ale aj náhodné výdavky, ktoré napríklad súvisia so zdravotným stavom oprávneného ako sú napr. liečebné náklady. Súd na ne musí pri určovaní výživného prihliadnuť. Na strane oprávneného sa tiež skúmajú jeho schopnosti, možnosti a majetkové pomery, existencia a počet iných osôb povinných poskytovať výživu a ich schopnosti, možnosti a majetkové pomery, počet nimi vyživovaných osôb a výška takéhoto výživného ako i vyživovacia povinnosť iných povinných voči týmto osobám. Na strane povinného rodiča je nevyhnutné prihliadnuť na okruh osôb, ktoré sú povinné poskytovať výživné dieťaťu a výšku a spôsob už poskytovaných plnení, kde je potrebné zohľadniť tiež starostlivosť o dieťa a jeho domácnosť. Na strane povinného sa prihliada tiež najmä na jeho schopnosti, teda faktické príjmy, ale i na jeho možnosti, teda na to, čo je objektívne možné, aby zarobil s ohľadom na svoj vek, zdravotný stav, kvalifikáciu, odbornosť, nadanie, vedomosť, zručnosti, pracovné skúsenosti i situáciu na trhu práce. Okrem toho je potrebné vždy vyhodnotiť i majetkové pomery oboch povinných rodičov. Táto kategória zahŕňa jednak majetok rodičov a jednak ich životný štandard, ktorým sa navonok prezentujú. Okrem uvedeného na strane povinného rodiča je vždy potrebné prihliadnuť k počtu, druhu, výške a dôvodnosti iných vyživovacích povinností a zároveň na okruh osôb, ktoré sú povinné týmto oprávneným poskytovať výživné, ich schopnosti, možnosti a majetkové pomery. Súd je povinný prihliadať tiež na zárobkové možnosti povinných rodičov podľa príjmov z obdobia pred zmenou zamestnania vtedy, ak sa preukáže, že to bol rodič, ktorý sa vzdal bez vážneho dôvodu výhodnejšieho zamestnania alebo zárobku. V takom prípade je súd povinný skúmať dôvody, ktoré ho viedli k strate na príjmoch alebo majetku.

27. Z vykonaného dokazovania a zisteného stavu veci, sledujúc v prvom rade záujem maloletého dieťa, dospel odvolací súd k rovnakému záveru ako súd prvej inštancie, že v danom prípade je dôvodné výživné pre maloletú F. zvýšiť, pričom výživné určené súdom prvej inštancie vo výške 100,- Eur mesačne plne zodpovedá potrebám maloletej, ako aj schopnostiam, možnostiam a majetkovým pomerom otca, berúc do úvahy zásadu, že životná úroveň detí a rodičov má byť rovnaká a vyživovacia povinnosť rodičov k maloletým deťom je prvoradá. Odvolacia argumentácia otca spočívala predovšetkým v tom, že určené výživné matka dôsledne nevyužíva pre potreby maloletej dcéry, výdavky maloletej nie sú také, ako matka deklaruje, finančné možnosti otcovi nedovoľujú platiť tak vysoké výživné a pri takomto výživnom sa otec nebude môcť stretávať s maloletou vzhľadom na výdavky na cestovné (pohonné hmoty) s tým spojené. Predovšetkým odvolací súd považuje za potrebné uviesť, že výživné v sume 100,- Eur mesačne je úplne zodpovedajúce potrebám dospelujúceho 11-ročného dievčaťa, ktoré navštevuje druhý stupeň základnej školy a má nevyhnutne pravidelné mesačné výdavky, na stravu, hygienu, bývanie, ošatenie, ako i v súvislosti so školskou dochádzkou a trávením voľného času. Okrem toho musí mať nevyhnutne aj náhodilé nepravidelné výdavky, v súvislosti s jej zdravotným stavom, zabezpečením sezónneho ošatenia a obuvi, ako aj pri nástupe do školy. Je tiež potrebné uviesť, že samotný prechod medzi jednotlivými stupňami školského systému je považovaný za objektívnu skutočnosť, na základe ktorej dochádza k zmene pomerov na strane oprávneného v zmysle § 78 ods. 1 Zákona o rodine. Argumentácia otca, že matka si mala podať návrh na zvýšenie výživného už v čase, kedy maloletá začala navštevovať piaty ročník, a nie až teraz v šiestom ročníku neobstojí, pretože na zvýšení výdavkov maloletej to nič nemení. Prvoinštančný súd správne vyhodnotil pomery na strane matky, otca i maloletého dieťaťa, pričom je potrebné zdôrazniť, že matka, ktorej bola maloletá zverená do osobnej starostlivosti, si plní

svoju vyživovaciu povinnosť k nej aj svojou osobnou starostlivosťou, zabezpečením jej bývania, starostlivosťou o domácnosť a trávením s ňou voľného času. Z uvedeného potom logicky vyplýva, že podiel vyživovacej povinnosti otca v peňažnom plnení k maloletej musí byť oproti matke mierne vyšší. Priemerný čistý mesačný príjem otca sa od poslednej úpravy výživného zvýšil, a to zo sumy 423,35 Eur mesačne na sumu 556,12 Eur mesačne, otcovi vyživovacia povinnosť nepribudla, ale oženil sa a žije v spoločnej domácnosti s manželkou a jej synom. Manželka má priemerný čistý mesačný príjem vo výške 612,25 Eur mesačne, z takýto príjmov, teda manželka musia byť schopní uhrádzať uvádzané pravidelné mesačné výdavky domácnosti. Otec pritom uviedol, že výživu svojho syna zvláda jeho manželka z vlastného príjmu a výživného od jeho otca. Prvoinštančný súd správne vychádzal z toho, že v zmysle ustálenej súdnej praxe sa výživné obvykle pohybuje v rozpätí 20% až 25% (v niektorých prípadoch až 30%) príjmu povinného rodiča, pričom súdom určené výživné vo výške 100,- Eur mesačne nedosahuje ani toto rozpätie, keď predstavuje iba 17,98% priemerného čistého mesačného príjmu otca. Určené výživné teda v plnej miere zodpovedá príjmovým pomerom otca a pokiaľ tento namietla, že výživné je vysoké a jeho finančné možnosti mu to nedovoľujú, je potrebné, aby otec racionalizoval svoje výdaje, pretože ako správne uviedol súd prvej inštancie, výživné má vždy prednosť pred výdavkami povinného rodiča, ktoré nie je nevyhnutné vynaložiť a takýmito výdajmi výdavky na nájom garáže, či životné poisťky v prípade otca jednoznačne sú. Pokiaľ otec rozporoval výdavky na maloletú, a to najmä tým, že nosí obnosené šatstvo a obuv, a teda matka výživné nepoužíva v plnej miere pre potreby maloletej, ale pre potreby svojej a svojej rodiny, tak odvolací súd uvádza, že má za to, že suma 100,- Eur zďaleka nemôže pokrývať všetky potreby 11-ročného dieťaťa, nakoľko napr. z takto určeného výživného vychádza len strava pre maloletú v sume 3,33 Eur na deň (t. j. 100,- Eur : 30 dní = 3,33,- Eur), a teda všetky ostatné výdavky musí hradiť v celom rozsahu matka. Je nepochybné, že výživné vo výške 100,- Eur mesačne matka podľa potreby spotrebuje v celom rozsahu len pre maloletú. Pokiaľ ide o požiadavku otca, aby matka preukazovala súdu, ako toto výživné spotrebovala, táto jeho žiadosť nemá žiadnu oporu v zákone. Pokiaľ otec dôvodil, že určením výživného v sume 100,- Eur si nebude môcť dovoliť maloletú navštevovať, odvolací súd znovu poukazuje na to, že výživné pre maloletú bolo určené pod hranicou obvyklého výživného vo výške 20% z priemerného mesačného čistého príjmu povinného rodiča, určenie výživného v nižšej sume nezodpovedá ustálenej súdnej praxi, preto otec musí vynaložiť všetko svoje úsilie, aby si vyživovaciu povinnosť k maloletej mohol zodpovedne plniť a zároveň s ňou udržiavať pravidelný kontakt.

28. Odvolací súd preto napadnutý rozsudok ako vecne správny v celom rozsahu s použitím § 387 ods. 1 a 2 CSP potvrdil.

29. O náhrade trov tohto odvolacieho konania bolo rozhodnuté v zmysle § 52 a § 58 CMP s použitím § 396 ods. 1 CSP tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania, pričom žiaden z účastníkov ani návrh na náhradu trov konania v zmysle § 57 CMP nepodal.

30. Senát krajského súdu toto rozhodnutie prijal pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je podľa § 421 CSP prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo

c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvom pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 CSP).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP).

Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 (§ 425 CSP).

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo ak do konania vstúpil (§ 426 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1).

Povinnosť podľa ods. 1 neplatí, ak je

a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

Dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prevej inštancie alebo pred odvolacím súdom (§ 433 CSP).

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 CSP).

V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania (§ 435 CSP).

Oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa zákona č. 233/1995 Z.z. Exekučný poriadok, ak povinný dobrovoľne nespĺní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie.

Podľa štvrtej časti CMP (§ 370 až 391) sa postupuje pri výkone rozhodnutia, ktorým bola upravená starostlivosť o maloletého, styk s maloletým alebo iná ako peňažná povinnosť vo vzťahu k maloletému. Ak povinný dobrovoľne nespĺní, čo mu ukladá vykonateľný exekučný titul, môže oprávnený podať návrh na nariadenie výkonu rozhodnutia (§ 376 ods. 1 CMP). Súd môže nariadiť výkon rozhodnutia aj bez

návrhu (§ 376 ods. 2 CMP). Podrobnosti výkonu rozhodnutia vo veciach maloletých upravuje vyhl. MS SR č. 207/2016 Z.z.